VYUŽITÍ METODY CLIL FORMOU STORYTELLINGU VE VÝUCE ZEMĚPISU: PŘEHLEDOVÁ STUDIE

USING THE CLIL METHOD IN THE FORM OF STORYTELLING IN GEOGRAPHY EDUCATION: A REVIEW STUDY

Dominika Zečevičová[1]

[1] Katedra geografie, Pedagogická fakulta, Masarykova univerzita, Brno

Abstrakt

Cílem geografického vzdělávání by mělo být (mimo jiné) osvojování oborových a mezioborových dovedností, postojů a hodnot (Maranda a kol., 2017), což nabízí kombinace metod CLIL a storytelling. Příspěvek představuje současný stav poznání v oblasti využití CLIL a storytelling ve výuce zeměpisu. Prezentovaná přehledová studie předkládá odpovědi na následující výzkumné otázky: 1. Pro jakou věkovou skupinu žáků je metoda využita? 2. Jaká metodologie byla pro výzkum použita? 3. Jaká jsou hlavní zjištění výzkumů? Přehled umožňuje ukotvit disertační výzkum do teoretického i metodologického rámce.

Klíčová slova: *zeměpis, CLIL, storytelling, příběh*

Abstract

Geographic education should aim to acquire disciplinary and interdisciplinary skills, attitudes, and values (Maranda et al., 2017), which offers a combination of CLIL and storytelling. The contribution represents the current state of knowledge of the use of CLIL and storytelling in geography teaching. The presented overview study provides answers to the following research questions: 1. What age group of pupils is the method used for? 2. What methodology was used? 3. What are the main findings of the research? The overview would set the dissertation research in theoretical and methodological frameworks.

Keywords: *geography, CLIL, storytelling, narrative*

1 Úvod

Jedním z cílů vzdělávací politiky 2030+ je zaměřit vzdělávání více na získávání kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní a osobní život (MŠMT,

2020). CLIL a storytelling představují kombinaci metod, která k tomuto cíli směřuje. Metoda CLIL rozvíjí u žáků jazykové i obsahové znalosti zároveň, se setkávají s jazykem v přirozeném kontextu a aktivně jej používají. Storytelling žákům umožňuje rozvíjet kompetenci k řešení problému, jazykové znalosti, emocionální pohodu, představivost, kreativitu a další (Grove,2012).

2 Teorie

Kombinace metody CLIL a storytellingu není ve výuce zeměpisu příliš běžná. Ve výzkumu se ukázalo, že tato kombinace může být přínosná (Zečevičová, 2020). Přínos storytellingu spočívá v posunutí geografie do kontextu reálného života, což může být klíčem k pochopení jednoho ze základních konceptů geografie (příčiny) (Leat, 1998). Reálný kontext života je však přínosný i pro výuku cizího jazyka. Dle Coyle (2006) patří osvojování jazyka v rámci reálné situace mezi výhody metody CLIL. Kombinace těchto metod může také přispět k budování mezipředmětových vazeb, které jsou důležitou součástí školní praxe a přináší různé možnosti a výzvy (Griffin, 2019)

3 Metodologie výzkumu

Cílem přehledové studie je odpovědět na otázky: 1. Pro jakou věkovou skupinu žáků jsou využity metody CLIL a storytelling? 2. Jaká metodologie byla pro výzkum použita? 3. Jaká jsou hlavní zjištění výzkumů? Systematická přehledová studie předkládá důkladnou analýzu empirických studií na portálech: Web of Science, SCOPUS, ERIC, jejíž výstupem bude také prisma diagram. Při vyhledávání jsou užita tři klíčová hesla (pojmy) a jejich kombinace: zeměpis (geography), CLIL a storytelling a kritéria pro výběr studií: (a) angličtina nebo čeština, (b) studie za posledních 10 letech, (c) studie týkající se výuky. Jednotlivé kroky kopírují tradiční postup realizace systematických přehledových studií (Petticrew, 2006) a jsou popsány ve výsledcích příspěvku.

4 Výsledky

V prvním kroku analýzy jsem vyhledala 210 empiricky zaměřených studií, které jsem následně redukovala pomocí relevance abstraktu. Nyní jsem v situaci, kdy pročítám full text nevyřazených studií (n = 49). Výsledky v současné chvíli sestavuji a očekávám, že odhalím silné stránky i jisté mezery ve vybraných

výzkumech v aspektech zaměření výzkumu, použité metodologie a přínosy kombinace metod v zeměpise. Přehledové tabulky představí širší přehled o současném stavu poznání v oblasti využití metod CLIL a storytellingu ve výuce zeměpisu, což umožní budoucí nastavení výzkumu v disertační práci. Výsledky mohou nabídnout odpovědi na další otázky týkající se kombinace metod CLIL a storytelling, která je v českém prostředí relativně nová.

5 Závěry a diskuse

Využití kombinace CLIL a storytellingu v českém prostředí, jako relativně nové kombinace metod přináší teoretické otázky, které mohou být nabídnuty předchozími výzkumy realizovanými v zahraničí: Pro jaký zeměpisný obsah byla kombinace metod využita? Byla ověřena efektivita využití? Jaké jsou přínosy kombinace těchto metod? Výsledky předkládané případové studie slouží jako podklad pro připravovaný disertační výzkum. Výsledky z výzkumu přehledové studie mohou poskytnout také inspiraci pro učitele zeměpisu, jelikož současné zeměpisné kurikulum je podrobeno revizím a očekávají se obsahové změny (MŠMT, 2020). Tyto výsledky plánuji publikovat v teoretické časopisecké studii.

Poděkování

Tento příspěvek bude prezentován v rámci projektu MUNI/A/1515/2020: Od rešerše k vysokoškolské didaktice.

6 Literatura

Coyle, D. (2006). *Developing CLIL: Towards a Theory of Practice.* Barcelona: Monograph 6.

Griffin, A. L. (2019). Teaching in a multi- or interdisciplinary context. In Walkington, H., Hill, J., & Dyer, S. (Eds.). (2019). *Handbook for teaching and learning in geography.* Edward Elgar Publishing.

Grove, N. (Ed.). (2012). *Using storytelling to support children and adults with special needs: transforming lives through telling tales.* Routledge.

Leat, D. (1998). *Thinking through geography.* Cambridge: Chris Kington Publishing.

Maranda, M. et. al. (2017). *Koncepce geografického vzdělávání. Certifikovaná metodika.*

MŠMT. (2020). *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+.*

Petticrew, M., & Roberts, H. (2006). *Systematic reviews in the social sciences: a practical guide.* Oxford: Blackwell Pub.

Zečevičová, D. (2020). *Využití storytellingu metodou CLIL ve výuce zeměpisu na druhém stupni základní školy.* [Diplomová práce]. Masarykova univerzita.